

REKTORSKI
ZBOR
REPUBLIKE
HRVATSKE

CROATIAN
RECTORS'
CONFERENCE

KLASA: 602-04/18-05
URBROJ: 380-230/071-13
Zagreb, 17. rujna 2018.

ZAPISNIK

1. izvanredne sjednice Rektorskoga zbora održane 17. rujna 2018. u Auli Rektorata Sveučilišta u Zagrebu, Trg Republike Hrvatske 14, Zagreb s početkom u 12:00 sati.

Nazočni predstavnici Rektorskoga zbora:

1. **prof. dr. sc. Vlado Guberac**, rektor Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku i predsjednik Rektorskoga zbora,
2. **prof. dr. sc. Dijana Vican**, rektorica Sveučilišta u Zadru i zamjenica predsjednika Rektorskoga zbora,
3. **prof. dr. sc. Damir Boras**, rektor Sveučilišta u Zagrebu,
4. **prof. dr. sc. Šimun Anđelinović**, rektor Sveučilišta u Splitu,
5. **prof. dr. sc. Nikša Burum**, rektor Sveučilišta u Dubrovniku,
6. **prof. dr. sc. Alfio Barbieri**, rektor Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli,
7. **prof. dr. sc. Marin Milković**, rektor Sveučilišta Sjever
8. **prof. dr. sc. Željko Tanjić**, rektor Hrvatskog katoličkog sveučilišta,

Nazočni predstavnici Ministarstva znanosti i obrazovanja:

9. **prof. dr. sc. Blaženka Divjak**, ministrica znanosti i obrazovanja,
10. **Stipe Mamić**, pomoćnik ministrice znanosti i obrazovanja,
11. **Ružica Vučić**, voditeljica Službe za upravljanje visokim učilištima, MZO,
12. **Ana Tecilazić Goršić**, načelnica Sektora za razvoj visokog obrazovanja, MZO,

Ostali nazočni:

13. **prof. dr. sc. Miloš Judaš**, prorektor Sveučilišta u Zagrebu,
14. **prof. dr. sc. Mirjana Hruškar**, prorektorica Sveučilišta u Zagrebu.
15. **Paula Pavletić, prof.**, tajnica Rektorskoga zbora RH,

Sjednicom predsjedja prof. dr. sc. Vlado Guberac, predsjednik Rektorskoga zbora u akademskoj 2017./2018. godini (u daljnjem tekstu: **predsjednik Rektorskoga zbora**).

Predsjednik Rektorskoga zbora je uvodno pozdravio i zahvalio na dolasku ministrici znanosti i obrazovanja prof. dr. sc. Blaženki Divjak i njezinim suradnicima te konstatirao kako su na sjednici prisutni svi rektori, osim rektorice Sveučilišta u Rijeci, prof. dr. sc. Snježane Prijić-Samaržija koja se ispričala drugim obvezama te je dostavila svoja očitovanja vezano uz teme sjednice.

Nakon toga Predsjednik Rektorskog zbora predložio je dnevni red kako slijedi:

Dnevni red:

1. **Prijedlog Odluke o programskom financiranju javnih visokih učilišta u Republici Hrvatskoj u akademskim godinama 2018./2019., 2019./2020., 2020./2021. i 2021./2022.**
2. **Nacrt prijedloga Zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti.**

Članovi Rektorskoga zbora jednoglasno su prihvatili predloženi dnevni red.

Predsjedja
Sveučilište
J. J. Strossmayera
u Osijeku

Presidency
J. J. Strossmayer
University of Osijek

Tajništvo
Kralja Zvonimira 8
10 000 Zagreb, HR
tel : +385 1 4698 109
fax : +385 1 4698 141
www.rektorski-zbor.hr

Ad.1.

Predsjednik Rektorskoga zbora je zamolio ministricu Divjak da obrazloži prijedlog Odluke o programskom financiranju.

Ministrica znanosti i obrazovanja prof. dr. sc. Blaženka Divjak zahvalila je na pozivu i istaknula kako se zalaže za dobru, jasnu i direktnu komunikaciju koja pomaže da se kasnije jasnije komunicira s javnošću. Iz tog razloga je na MZO-u početkom srpnja održan sastanak kako bi rektori vidjeli predmetnu Odluku, iako su predstavnici sveučilišta bili članovi Povjerenstva koje je pripremalo prijedlog. Pojasnila je kako sadržaj Odluke koju donosi Vlada RH sadrži financiranje subvencija za studente te ju je potrebno donijeti što prije budući da za sljedeću akademsku godinu ne postoji odluka koja pokriva subvencije školarina pa time nema niti garancije da će subvencije biti plaćene. Također, MZO preko programskih ugovora osigurava povećanje financiranja znanosti i visokoga obrazovanja, uz što se vežu i značajna razvojna sredstva iz Europskog socijalnog fonda (ESF-a).

Ukratko je najavila izlaganje o dosadašnjem modelu financiranja, prijedlogu za buduće razdoblje i usporedbu sa zemljama Europske unije. Istaknula je kako u ovome trenutku ne postoji zemlja u EU koja nema neku vrstu programskih ugovora. Podsjetila je kako se radi o trećem ciklusu programskog financiranja, s time da se ranije radilo o pilot-projektima. Ugovor za razdoblje 2012.-2015. se temeljio na subvencijama za studente te se uzimao u obzir broj upisanih studenata u prvoj godini, a za više godine uspješnost studenta, što se množilo sa 3.650 kn. Materijalni troškovi su se isplaćivali prema povijesnoj metodi i bez jasnih indikatora, a sveučilišta su mogla koristiti ta sredstva na način koji su sami smatrali ispravnim. Ciljevi i indikatori su bili ugovarani sa svakim sveučilištem posebno. To su bili pilot-projekti jer su se odnosili na nastavnu djelatnost, a znanost se financirala zasebno. U programskim ugovorima 2015.-2018. su uz subvenciju za studente bili uključeni i materijalni troškovi. Subvencije su bile vezane uz područja, a znanost je opet bila financirana zasebno. Razlika iznosa po studentu u odnosu na prethodni ugovor je ustvari dodatak za materijalne troškove. Podsjetila kako je prvi ugovor o financiranju znanosti potpisan 2013. te je značajan rast u financiranju zabilježen 2017. godine. U prijedlogu novog programskog ugovora za buduće četverogodišnje razdoblje jasno su navedeni ciljevi programskog financiranja nastavne, znanstvene i umjetničke djelatnosti; relevantnost u odnosu na sadašnje i buduće potrebe tržišta rada te razvoja gospodarstva i društva, učinkovitost i internacionalizacija visokog obrazovanja; izvrsnost znanstvenoga i umjetničkoga rada; te znanost, umjetnost i visoko obrazovanje kao pokretač promjena u društvu i gospodarstvu. Prvo je obrazložila financiranje nastavne djelatnosti, tj. temeljno financiranje koje se odnosi na subvenciju školarina u tri područja gdje je financiranje veće u odnosu na ranije razdoblje. Na temeljno financiranje nastavlja se financiranje temeljeno na rezultatima koje iznosi 5% temeljnog financiranja, a iznos je proporcionalan broju završenih studenata u akademskoj godini i obrnuto proporcionalan broju studenata upisanih u prvu godinu te akademske godine. Također, dodaje se i 10 mil. kn za umjetničko područje koje je dio programskih ugovora. Što se tiče financiranja znanosti, ono se također odnosi na temeljno financiranje u vidu glavarina u dva područja i financiranje temeljeno na rezultatima koje je veće, tj. iznosi 20% temeljnog financiranja te je uvedeno financiranje specifičnog profila institucije. Pojasnila je kako je za programsko financiranje potrebna odluka Vlade iz razloga što se ide na razdoblje dulje od jedne godine, konkretno četiri godine, kao i zbog toga da bismo imali temelj za subvencije školarina. Subvencije idu svima, bez obzira je li neko sveučilište sklopilo ugovor s Ministarstvom ili nije. To je nešto što ide u korist gotovo 65.000 studenata. U programskim ugovorima će Ministarstvo sa svakim sveučilištem zasebno definirati studijske programe za koje Ministarstvo smatra da ih je potrebno poticati u skladu sa strateškim ciljevima razvoja gospodarstva i društva u Republici

Hrvatskoj te će se za te studijske programe u pregovorima moći ugovoriti dodatno zapošljavanje na suradničkim radnim mjestima, te iznimno na radnim mjestima i zvanju docent za što će se sredstva dobivati iz ESF-a, namijenjeno razvojnom financiranju. Visoka učilišta koja sklope programske ugovore s Ministarstvom znanosti i obrazovanja prihvatljivi su prijavitelji za projekte sufinancirane sredstvima Europskoga socijalnog fonda. Zaključila je kako se radi o ukupnom povećanju temeljnog financiranja od 17%, a ukoliko bi se uključila sredstva iz ESF-a na godišnjoj razini od 100 milijuna kuna, ukupno 400 milijuna za četiri godine, radi se o ukupnom povećanju od 40% u odnosu na prethodno razdoblje. Ovom se Odlukom Vlada obvezuje na 1.782.000.000 kn za sljedeće četiri godine te se garantira subvencija studentima i temeljno financiranje, a 400 milijuna kuna su sredstva za razvojno financiranje. Vezano uz materijalne troškove, kao referenca je uzeta 2007. godina kada su materijalni troškovi bili najviši jer tada nije postojala subvencija, nakon čega nastaje pad jer nisu bili dio subvencije. Tek uključivanjem u subvenciju materijalni troškovi ponovno počinju rasti. Zaključila je kako uključivanje subvencija u materijalne troškove zapravo štiti materijalne troškove te nije dobar put da se materijalni troškovi zasebno obračunavaju.

Ukratko je prezentirala strukturu financiranja u europskim zemljama te usporedila sa Hrvatskom gdje je temeljno financiranje bez uključivanja plaća trenutno 74%, financiranje temeljeno na rezultatima 8%, a razvojno financiranje 18%. Podsjetila je da je u razdoblju od 2012.-2015. temeljno financiranje iznosilo 90% uz 10% financiranja temeljenog na rezultatu što se nažalost nije realiziralo, a u razdoblju 2015.-2018. temeljno financiranje je iznosilo 100%. Istaknula je da je u usporedbi svih razdoblja vidljiv rast financiranja što osigurava novi programski ugovor. Što se tiče trajanja programskog ugovora, ovaj se put išlo na četiri godine iz razloga što se studentima za duži period može osigurati subvencija, a nakon dvije godine ugovor se može evaluirati i vidjeti ima li administrativnih i financijskih kapaciteta da se financiranje u potpunosti prebaci u nadležnost sveučilišta. Što se tiče ciljeva, Hrvatska prati druge države EU.

Zaključila je kako je Ministarstvu u interesu da se poveća financiranje visokoga obrazovanja, ali i da se postavljaju ciljevi i jasnije prate rezultati, za što se ovom Odlukom Vlade osigurava dodatno financiranje te se odmah otvara i 400 milijuna kuna iz Europskog socijalnog fonda namijenjenih onome što se dogovori u direktnom programskom ugovoru kao i tema okrupnjavanja kapaciteta s obzirom da imamo jako puno visokih učilišta i instituta kojima se uz osigurana dodatna sredstva može poticati okrupnjavanje.

Predsjednik Rektorskoga zbora je zahvalio ministrici na izlaganju te podsjetio kako je na sastanku u srpnju dogovoreno da će svako sveučilište dobiti vlastite podatke i simulacije financiranja, međutim kako nitko to nije dobio te tijekom ljeta nije bilo prilike za raspravu. Podržava neka predložena rješenja iz Odluke, ali smatra da ima i dosta nejasnoća po izvorima financiranja. Također, rekao je kako se u medijima provlači dezinformacija da Rektorski zbor sudjeluje u izradi Odluke o financiranju i prijedlogu Zakona o osiguravanju kvalitete, što nije točno.

Ministrica Divjak je odgovorila kako je na sastanku u srpnju dogovoreno da će svako sveučilište zatražiti dostavu podataka i simulacija, ali niti jedno sveučilište to nije zatražilo, na što je **predsjednik Rektorskoga zbora** zaključio kako, budući da sastanak iz srpnja nije tonski zabilježen, nemoguće je utvrditi kakav je model dogovoren te zaključio kako je došlo do nesporazuma u interpretaciji zaključaka sastanka.

Prof. dr. sc. Šimun Anđelinović smatra da su rektori nepotrebno dovedeni u situaciju kašnjenja te je ova rasprava trebala biti provedena tijekom cijele godine. Također, nisu se uvažavale primjedbe predstavnika sveučilišta u povjerenstvima

koja su radila na prijedlogu Odluke i Zakona o osiguravanju kvalitete. Konkretno, vezano uz prijedlog Odluke, nije pojašnjeno po kojoj se metodi dobivaju sredstva iz Europskih socijalnih fondova (ESF). Smatra da bi za aplikaciju na ESF fondove trebalo imati pripreme za prijavu. Također, zanima ga dolaze li sredstva za programske ugovore iz nekog fonda ili iz državnog proračuna.

Ministrica Divjak je odgovorila da su sastanci povjerenstava bili redoviti i njezin je dojam da je suradnja bila dobra. Neki prijedlozi su bili oprečni pa nisu svi niti mogli biti uvaženi. Vezano uz sredstva u programskih ugovora, sredstva iz državnog proračuna se povećavaju za 17%, dok sa uključivanjem sredstava iz ESF-a od 400 milijuna kuna za period od četiri godine, to povećanje iznosi 40%. Što se tiče ESF-a, u Odluci piše da će se svima koji potpišu programske ugovore omogućiti apliciranje za sredstva iz ESF-a i to je ograničeni poziv. Procedura je takva da nakon što bude sklopljen programski ugovor razrađuje se prijava za ESF i to samo po ciljevima definiranim u programskom ugovoru. To npr. uključuje razvoj novih programa što onda može uključivati novo zapošljavanje, ali za razvojne programe koji su prepoznati s obje strane kao strateški ciljevi. Istaknula je kako se radi o projekciji pod pretpostavkom da će sva sveučilišta potpisati programske ugovore i koristiti sredstva ESF-a. Te su projekcije napravljene temeljem postojećeg nastavnog i znanstvenog kapaciteta. To nisu sredstva koja Ministarstvo doznačuje, već se sredstva iz ESF-a dobivaju za dogovorene ciljeve i planove.

Ministrica Divjak je na pitanje **prof. dr. sc. Dijane Vican** o tome gdje je definirano da je korištenje sredstava ESF-a uvjetovano potpisivanjem programskih ugovora odgovorila da to stoji u programu MZO-a za ESF i to su sredstva rezervirana za nove programske ugovore za sveučilišta koja ih potpišu. Pojasnila je da se na sredstva ESF-a prijavljuje, tj. napravi popis potencijalnih prijavitelja i podloga za financiranje je ono što je razvojno dogovoreno u programskim ugovorima. Pojasnila je kako predmetna Odluka Vlade nije programski ugovor, već samo odluka da se u ovu proceduru ide i da Vlada osigurava 1 milijardu i 782 milijuna kuna za subvencije iz državnog proračuna. Nakon što Odluka bude donesena, Ministarstvo će sa svakim sveučilištem razgovarati o konkretnom programskom ugovoru unutar kojeg se dogovara i financiranje iz sredstava iz ESF-a. Pojasnila je kako se programski ugovor sastoji od financiranja znanstvene i nastavne djelatnosti i financiranja temeljnog na rezultatima, a posebni dio je razvojni koji se financira iz ESF-a.

Prof. dr. sc. Dijana Vican zamolila je da Ministarstvo izvijesti u kojem točno dokumentu stoji da je za korištenje sredstava iz ESF-a potrebno potpisati programski ugovor, dok je **prof. dr. sc. Šimun Anđelinović** pitao tko će recenzirati projekte za ESF.

Ministrica Divjak je pojasnila kako već piše da se sredstva ESF-a koriste za financiranje razvoja visokih učilišta, a nakon Odluke Vlade dogovara se što pojedino sveučilište pored sredstava iz državnog proračuna misli razvijati.

Rektor Anđelinović je upozorio kako se programskim ugovorima u razdoblju za 2012.-2015. financiralo samo školarine dok je 2015.-2018. uvedeno financiranje studenta koji ostvare 55 ECTS-a te su troškovi studiranja za polovinu studenata pali na teret sveučilišta, što **ministrica Divjak** smatra netočnim. Istaknula je kako se u tim ugovorima promijenio samo iznos financiranja po studentu, a način financiranja je ostao jednak, dok je prije 2012. financiranje bilo drugačije.

Prof. dr. sc. Damir Boras je rekao kako u prijedlogu Odluke ima dosta termina i detalja koji se mogu interpretirati na više načina te ih obzirom na veličinu iznosa i četverogodišnje razdoblje treba razjasniti. Istaknuo je kako su sveučilišta različita, ne samo po veličini već i po brojnim drugim parametrima. Iz državnog proračuna je vidljivo, kad se gleda plan za 2017. i projekcija za 2020., da ustvari sredstva

namijenjena sveučilištima padaju za 6%. Naglasio je da se prihodi iz vlastitih sredstava ne mogu računati kao da dolaze iz državnog proračuna, posebno obzirom na autonomiju sveučilišta, kao što se ne može računati ono što dolazi iz europskih fondova. Također, smatra da se ne može uvjetovati pristup europskim fondovima potpisivanjem programskih ugovora, budući da sveučilišta imaju pristup fondovima u svojstvu znanstvene institucije. Predlaže da se za ovu godinu zadrži dosadašnji model financiranja uz postojeće kriterije te da se za buduće razdoblje dobro razmotre kriteriji i pripremi kvalitetna odluka.

Rektor Anđelinović je podsjetio da je zajedno s rektorima Borasom i Lučinom 2016. godine bio kod tadašnjeg ministra poduzetništva Darka Horvata, te je dogovoreno da bi se napravio fond namijenjen sveučilištima i koji bi bio ono što se predlaže u ovim ciljevima - stručna praksa, veza gospodarstva i sveučilišta te da se i cjeloživotno obrazovanje djelomično prebaci sveučilištima. Stoga smatra da se korištenje sredstava iz ESF fondova treba dobro razraditi i dogovoriti.

Ministrica Divjak je rekla kako je Odluka obvezujuća za Vladu, tj. ta je Odluka garancija sveučilištima da će u proračunu imati 17% više u sljedećem četverogodišnjem razdoblju u odnosu na prethodno razdoblje. Ako financiranje ostane jednako kao u prethodnom razdoblju, nema rasta od 17% niti sredstava iz ESF-a. Ministarstvo je za sljedeće četverogodišnje razdoblje rezerviralo 400 milijuna kuna u ESF-u s namjenom ugovaranja programskih ugovora vezano uz razvojne ciljeve. Radi se o ograničenom pozivu, a tko će dobiti ta sredstva se određuje na način da se sa svakim sveučilištem posebno pregovara o ciljevima i nakon toga svako sveučilište razradi svoje troškove i predaje na ESF. Prijedlog Odluke napravljen je temeljem podataka koje su sveučilišta dostavila za tekuću godinu. Alokacija ESF-a nije vidljiva u državnom proračunu.

Rektor Anđelinović je rekao kako u opisu sredstava iz ESF-a sveučilišta i Ministarstvo imaju različito polazište. Naime, sveučilišta pod izrazom "okrupnjavanje" razumiju da će nastati nova sveučilišta od instituta, a sveučilišta ustvari žele da se instituti priključe sveučilištima, kako su napravile mnoge druge zemlje. Moli da se pojasni izraz "okrupnjavanje". Ako npr. instituti dobiju dopusnicu za izvođenje diplomskih i poslijediplomskih studija dobit će i sredstva iz ESF-a.

Ministrica Divjak je pojasnila da "okrupnjavanje" sveučilišta propisuju u svojem programskom ugovoru, znači ako neko sveučilište želi priključiti institut, to je njegova odluka.

Prof. dr. sc. Miloš Judaš je pojasnio da je Vlada odlučila da će 400 milijuna kuna iz ESF-a ići za sveučilišta nakon čega se treba raspisati natječaj i napravi se međunarodna recenzija te nakon toga Ministarstvo potpiše ugovor. Ministarstvo sada želi prvo potpisati ugovor da će sveučilišta aplicirati te je pitanje tko će recenzirati te prijave.

Rektor Boras je istaknuo kako svaki ugovor koji se potpisuje mora biti siguran i jasan u svakom detalju.

Prof. dr. sc. Dijana Vican je kazala da od osnivanja Sveučilišta u Zadru rektori nisu bili u situaciji pisati i opravdavati se Vladi RH o svojim stavovima, sve do ovih dokumenata - Odluke o programskom financiranju i Nacrta Prijedloga ZOK-a. Rekla je da je zadnji primjerak Odluke, a bila je to radna verzija Odluke o sufinanciranju materijalnih troškova javnim visokim učilištima, razmatrala s prorektorima u lipnju kada su svi zajedno utvrdili da naše primjedbe nisu uvažene, a kasnije je saznala da su i drugi imali primjedbe koje također nisu uvažene.

Osvrćući se na Odluku, prvo je istakla sve pozitivnosti stvaranja ovoga Prijedloga Odluke, a prema njezinom mišljenju i mišljenju njezinih suradnika, to je nastojanje

Ministarstva da se Odluka kreira u suradnji s predstavnicima sa svakog sveučilišta (bili su to većinom prorektori); pozitivno je nastojanje Ministarstva u osmišljavanju Odluke za srednjoročno razdoblje. Vican je pozitivnim ocijenila neke ciljeve programskog financiranja nastavne, znanstvene i umjetničke djelatnosti, posebice izvrsnost i učinkovitost; pozitivno je obostrano vjerovanje da pojedinačni dogovori MZO-a s rektorima mogu biti učinkoviti glede razvoja sveučilišta, uz postojanje neke odluke kao okosnice, a onda slobodnog pregovaranja s Ministarstvom s obzirom na specifičnosti sveučilišta. Podsjetila je ministricu na zadovoljstvo pri zadnjem susretu u Ministarstvu, kada je dogovor razumjela drukčije od ovoga danas. Vican je rekla da nesporazumi postoje kada ljudi nemaju zajednički pojmovnik, pa se ne razumiju. Zato smatra da treba više razgovarati da bi se došlo do zajedničkog dogovora. Probleme vidi u dijelovima prezentacije MZO-a smatrajući da sadržaj prezentacije nije analiza nego retrospektiva o načinu financiranja. Analiza bi trebala pokazati što je dobro, a što loše u dosadašnjoj praksi, a toga nema. Vican je kazala da je bila u spomenutim zemljama i vidjela programske ugovore tih zemalja, da je bila u Finskoj dulje vrijeme i nije vidjela ni približno sličan način financiranja ovome što se nama predlaže; dodala je da je bila i u Austriji i da svima može dostaviti programski ugovor austrijskog sveučilišta kako bi vidjeli da njihov programski ugovor nema nikakve veze s ovakvim prijedlogom programskog financiranja o kakvome mi govorimo. Vican je spomenula da i među rektorima postoji nejednako razumijevanje tzv. povijesne metode, što je vidjela iz očitovanja kolegice Samaržije, a problem tzv. povijesne metode je obrazlagala na više sjednica RZ-a.

Istaknula je da je Rektorski zbor relevantno tijelo koje se oduvijek bavilo pitanjima iz svog djelokruga, te da se mišljenje Rektorskog zbora ne može zaobilaziti. Uz svu zahvalnost prorektorima koji su aktivno sudjelovali u izradi Nacrta Odluke, RZ služi upravo ovome da razmotri ovako važna pitanja. Svoju diskusiju Vican je nastavila naglašavajući da svoje mišljenje iznosi isključivo s pozicije Sveučilišta u Zadru, te je s te pozicije iskazala primjedbe na sva tri dijela Odluke. S ovakvom Odlukom kakva nam je dostavljena, tvrdi Vican, Sveučilište u Zadru ima nastavak poniranja, a ne razvoja, na što je ukazivala više puta na sjednicama RZ-a. Ciljevi naprosto nisu sukladni odredbama. Iskazala je nesuglasnost s „formulom“ nastavne djelatnosti napominjući da je ta „formula“ samo nasljeđe tzv. povijesne metode koju je već toliko puta navodila kao problem. Podsjetila je na zadnju Odluku koja tijekom dogovora i pregovora nije spominjala stručne studije, a onda su naknadno umetnuti stručni studiji – kriterij koji uopće nije bio cilj, nego je umetnut retroaktivno. Stvaranje razlike u cijeni i ovakve podjele na STEM područje, društveno-humanističko i interdisciplinarno područje u dijelu nastave, prvom dijelu Odluke, Vican smatra neutemeljenim i diskriminatornim, pa čak i za Ministarstvo lošim. Diskriminaciju je Vican objasnila time da može razumjeti da je oprema za STEM područje skupa, da su skupi laboratoriji, mikroskopi i slično, ali nastavnu djelatnost svoditi na formulu s ovolikom razlikom, a sama formula u prijevodu znači financiranje materijalnih troškova sveučilišta, Vican smatra neprihvatljivim, kao što ne stoji tako ultimativan stav da nešto propada ili da mi štetimo subvencioniranju studenata. Iskazujući nerazumijevanje za takve konstatacije Vican je dodala i to da nigdje ne vidi da je uračunat terenski rad bez kojega ne može biti arheologije, geografije, etnologije, antropologije, onomastičkih istraživanja sa studentima; nigdje ne vidi studentsku praksu koja treba biti u cijeni studija.

Također primjedbuje i na stav da oni koji sklope programski ugovor, da imaju pravo na ESF. Zamolila je da joj se dostavi tko je donio tu odredbu, da bi rektori trebali biti upoznati s tom odredbom. Vican je ministricu podsjetila na telefonski razgovor u kojemu ju je upozorila na direktnu diskriminaciju prema integriranim sveučilištima u korištenju ESF fonda; konkretno, zadarsko sveučilište u svojoj strategiji ima internacionalizaciju kao temeljni cilj i upravo je zadarsko sveučilište u prijavi projekta internacionalizacije diskriminirano u odnosu na, primjerice, zagrebačko sveučilište,

33 puta, u odnosu na splitsko 12 puta, i tako dalje. Kazala je da je na taj problem upozorila i državnu tajnicu Ramljak, te da do danas ne vidi da se išta napravilo po tom pitanju. Pri prijavi HKO projekta, također iz ESF fonda, Vican ističe ponovljenu diskriminaciju, pojašnjavajući da su okupnili projekt na način da su svi filozofski fakulteti Hrvatske u njemu zajedno s drugim institucijama, te da ne vjeruje da je to napravila ijedna institucija. U najavi je stručna praksa, a problem diskriminacije nije riješen – naglasila je Vican. Postavila je pitanje zašto prisiljavati rektore da prihvate programski ugovor kad su parametri nejasni i neprihvatljivi. Kazala je da ona ne vidi gdje je 17% povećanja u tablici, te da ne razumije kako je Sveučilištu u Zadru namijenjeno 28% iz DP-a i ESF-a, a nekom veleučilištu 57%.

Rektorica Vican vidi problem na ustrajavanju na povijesnoj metodi i kada se tiče područja znanosti. Iskazuje nerazumijevanje za diskriminaciju koja je evidentna u gotovo dvostrukoj razlici procjenjivanja rada objavljenoga u časopisu indeksiranome u bazi WoS između društveno-humanističkog i STEM područja; u znanstvenoj djelatnosti vrijednost rada u časopisu indeksiranome u istoj bazi (Web of Science) obračunava se cijenom raspona od 6 tisuća kuna za društveno-humanističko, te 13 tisuća kuna za STEM područje. Samim time što ovako stoji napisano Vican smatra uvredljivim, te napominje da je društveno-humanističko područje relevantnije za dugoročne ciljeve odgoja i obrazovanja od STEM područja. Vican smatra ovu formulu neprihvatljivom i stoga što su društveno-humanističke znanosti zapostavljene u mogućnostima dobivanja projekata. Podsjetila je na svojevremeni zahtjev RZ-a za objavljivanjem podataka o projektima koje financira Hrvatska zaklada za znanost. Smatra da bi RZ-u i MZO-u dobro došli podaci o prijavljenim i dobivenim projektima HZZ-a kao podloga o financiranju znanstvene djelatnosti na sveučilištima. Smatra da s ovakvim parametrima u Odluci ne želi napraviti ni sebi loše potpisujući odluku na jednu godinu, a na četiri godine ni sebi, ni drugom rektoru. Rekla je da posve razumije ona sveučilišta kojima odgovara zagantirani minimum nastavne i znanstvene djelatnosti ovako kao je sročeno u Odluci. Ona osobno smatra važnijim načela koja se odnose na transparentnu analitičku podlogu koja će biti startna pozicija razvoja strategije svakog sveučilišta, a RZ upravo tome služi. Vican je rekla da je odgovorna pred članovima senata i smatra da oni trebaju znati za sadržaj odluke, a da njoj nije data šansa raspraviti sadržaj odluke na senatu.

U dijelu koji se odnosi na financiranje specifičnih ciljeva prof. Vican smatra da Sveučilištu u Zadru nisu prihvatljivi navedeni indikatori, jer, ako uzme mobilnost, ona je definirana reciprocitetom i vrlo ograničenim resursima razmjene (to može potvrditi Agencija za mobilnost). Osim toga, nastava na engleskom nije uračunata u programski ugovor. Vican je kazala da se usklađenost s HKO-om ne može dokazati bez Registra HKO-a koji nije u funkciji, jer je zablokiran rad sektorskim vijećima. Na ministričin komentar da sektorska vijeća rade, prof. Vican je kazala da sektorsko vijeće koja ona vodi, ne radi i ne zna zašto. Istaknula je da završavanje studija pretpostavlja dublju analizu Bolonjskog procesa, prije uvjetovane odredbe o udjelu završenih studenata. Istaknula je da najveći broj strategija visokih učilišta nema patente kao strateški cilj. Upitnim je postavila zapošljavanje kao indikator tvrdeći da u ovome trenutku ima niz kvalifikacija koje na jednom visokom učilištu proizvodi 20 stručnjaka (profesora i asistenata), a na drugome 60, te da bi osnova za programski ugovor trebala biti cijena proizvodnje jedne kvalifikacije. Vican predlaže da MZO dostavi cijenu, primjerice, po jednog studija iz humanističkih znanosti (npr. povijesti), iz društvenog (npr. psihologije) ili interdisciplinarnog (npr. geografije). Značenje prvog člana u obitelji, rekla je Vican, ne želi ni komentirati.

Ministrica Divjak je pojasnila kako se o cijeni studija razgovara već posljednjih dvadesetak godina te je tome bio posvećen jedan Tempus projekt. Ljudi iz Europe koji se time bave nisu uspjeli u Hrvatskoj izračunati cijenu studija jer postoji veliki broj indirektnih subvencija koje na nju utječu. Znaju se gabariti, tj. cijena studija po

studentu se kreće od 25 do 80 tisuća kuna. Također, tu je i preko 2 milijarde kuna za plaće koje su također dio cijene studija. Potiče da se rezultati prate, da se otvore mogućnosti dodatnoga financiranja radi razvoja, a ovo predloženo Odlukom nije cijena studija jer bi onda trebalo dodati plaće. Hladni pogon ili materijalni troškovi su posebna kategorija, a štite se stavljanjem u programski ugovor gdje nije eksplicitno iskazan. Važno je da kad se dobiju sredstva po programskom ugovoru, sveučilišta samostalno odlučuju o raspodjeli sredstava. Sveučilišta mogu samostalno odlučivati što će dodatno financirati, npr. različite studije unutar istog područja.

Na pitanje rektorice Vican zašto je za veleučilišta predviđeno značajno veće moguće godišnje povećanje u postotku iz ESF fondova u odnosu na sveučilišta, **ministrica Divjak** je odgovorila da se u apsolutnom iznosu radi o dosta manjim iznosima, a hoće li dobiti ta sredstva ovisi o projektima koje će predati.

Prof. dr. sc. Alfio Barbieri je upozorio da materijalni troškovi proizlaze iz triju vrsta izvora: studenata, nastavnika i kapaciteta. Tako npr. zgrada Muzičke akademije u Zagrebu ima veće materijalne troškove nego u Puli zbog veličine zgrade. Stoga pita zašto je subvencija za studenta stručnog studija manja nego za sveučilišnog jer se radi o materijalnim troškovima koji su za sve studente jednaki. Smatra da je to iz razloga što nemamo standardizirane troškove niti uvjete, a o tome treba računati voditi država. Treba pokušati racionalizirati troškove, a poticati kvalitetu i razvoj.

Ministrica Divjak je odgovorila da je subvencija na stručnom studiju manja iz razloga što predavači na stručnom studiju nemaju obvezu akademskog napredovanja, kao što je to slučaj na sveučilišnim studijima. Kod manjih sveučilišta postoje zaštitne klauzule gdje se štiti da iznosi ne idu ispod neke razine. Također, sveučilišni profesori su u obvezi raditi znanstveni rad.

Prof. dr. sc. Nikša Burum je upozorio kako su zaštitne klauzule postavljene još 2012. godine te su unutar tih šest godina materijalni troškovi, npr. struja i voda, značajno porasli. Također, treba raspraviti problem kakvih sve studija i gdje ih imamo te jesu li doista svi potrebni.

Predsjednik Rektorskoga zbora je podsjetio kako je rektorica Sveučilišta u Rijeci prof. dr. sc. Snježana Prijčić-Samaržija dostavila svoje očitovanje* (u prilogu) na Prijedlog Odluke o programskom financiranju koju Uprava Sveučilišta podržava u potpunosti te će Senatu predložiti sklapanje programskog ugovora sa Ministarstvom znanosti i obrazovanja. Obrazložio je neslaganje sa stavom Sveučilišta u Rijeci. Naime, Sveučilištu u Osijeku ne odgovara financiranje temeljeno na broju studenata jer je smanjen broj upisanih studenata na fakultetima, a demografi su već izračunali da je osam javnih sveučilišta dovoljno za sustav visokog obrazovanja, što je opet direktno povezano sa Zakonom o osiguravanju kvalitete. Također, smatra da studenti npr. matematike, medicine i agronomije, koji su svi u STEM području, različito koštaju. Plaće jesu najveća stavka, stoga otvaranje vrata privatnim učilištima, posebno stranim, unutar ZOK-a nije dobro, jer su projekcije maturanata za četiri ili pet godina katastrofalne i pitanje je hoće li javna sveučilišta imati dovoljno studenata. Kvaliteta javnih sveučilišta je neupitna i sa 155 tisuća studenata Rektorski zbor mora biti aktivan sudionik ove Odluke o financiranju.

Ministrica Divjak je ponovila kako su sva sveučilišta imala svoje predstavnike u Povjerenstvu koje je kreiralo prijedlog Odluke. Obzirom na lošu komunikaciju može se dogovoriti da ili rektori osobno sjede u Povjerenstvu ili da se sve obavijesti dodatno šalju i rektorima. Programsko financiranje podrazumijeva financiranje na temelju rezultata i ne dolazi u obzir da predloži bilo kakvo paušalno financiranje. Predloženi način omogućava da sada svatko za sebe izračuna i to ne povijesnom metodom nego temeljem kriterija. O raspodjeli unutar sveučilišta odlučuje samo sveučilište. Što se tiče ZOK-a, nije planirano uvođenje sveučilišta izvana, a zaštita od konkurencije je uvijek da budemo bolji od drugih ili da izađemo iz Europske unije. Istaknula je da kao članice moramo prihvatiti pravnu regulativu EU i ne može se

stranim sveučilištima zabraniti otvaranje studija, a studenti će po završenom studiju imati strane diplome koje će opet morati nostrificirati u RH. Dobro je što ovim prijedlogom sveučilišta imaju riješeno financiranje za sljedeće četiri godine i Vlada ovom Odlukom štiti sredstva predviđena za sveučilišta. Također, potrebno je studentima dati sigurnost. Ministarstvo je otvoreno za konzultacije vezano uz predviđeno prikazano financiranje.

Predsjednik Rektorskoga zbora je zamolio da se prije donošenja konačne Odluke omogućí rektorima konzultacija sa članovima senata.

Prof. dr. sc. Šimun Anđelinović se zalaže za to da se definiraju parametri jer neke stvari, poput "okrupnjavanja" nisu dovoljno dobro definirane. Također je upozorio da se sa pregovorima oko Odluke započelo prekasno, bilo je rečeno da će predstavnici Ministarstva doći na sveučilišta radi izrade plana financiranja što se nije dogodilo. Podržava da prijedlog Odluke ide na senat i prodiskutira jer je ključna potreba da se elementarna tijela sveučilišta upoznaju s odlukom.

Prof. dr. sc. Alfio Barbieri je rekao, kako Sveučilište J. J. Dobrile u Puli temeljem izvješća prorektorice koja je bila član Povjerenstva koje je pripremalo Odluku, podržava prijedlog Odluke i spremno ga je potpisati.

Ministrica Divjak je upozorila da trenutno razgovaramo o Odluci Vlade koja se odnosi na financiranje iz državnog proračuna i ne prejudiciraju se programski ugovori koji se sklapaju između Ministarstva i svakog sveučilišta. Smatra da programski ugovori svakako moraju ići na senat. Vezano uz "okrupnjavanje", to je nešto što ulazi u programski ugovor i za to se mogu dobiti dodatna sredstva. Traži podršku Rektorskoga zbora da ovakav nacrt Odluke o programskom financiranju ide na Vladu kako bi se zaštitila sredstva namijenjena sveučilištima i omogućio porast sredstava od 17%, tj. 40% ako se uključe sredstva ESF-a. Ponovila je kako se sredstva ESF-a vežu na programske ugovore.

Rektor Boras je rekao kako Vlada, naravno, može odlučiti kako hoće i bez podrške Rektorskoga zbora, ali kao rektor smatra da ne može dati podršku ovom prijedlogu Odluke jer ne daje instrumente da sveučilišta ispregovaraju ono što bi bilo korisno za njegovo sveučilište.

Prof. dr. sc. Nikša Burum je rekao kako se načelno ne protivi ovakvom načinu financiranja, ali želi znati koji su kriteriji po kojima će se dodjeljivati sredstva kako bi ih mogao obrazložiti članovima senata.

Prof. dr. sc. Željko Tanjić smatra da je važno da se Ministarstvo i Rektorski zbor dogovore. Pitao je hoće li sveučilišta koja ne potpišu programske ugovore moći koristiti sredstva iz ESF-a po nekoj drugoj osnovi, na što je ministrica odgovorila da je 400 milijuna rezervirano za programske ugovore, ali ostalo se može koristiti za neke druge alokacije. Upozorio je kako je problem i sa našim tržištem rada, naši studenti su dobri u inozemstvu, a ne mogu se zaposliti u Hrvatskoj. Smatra da bi trebalo poslati pozitivnu poruku i jednako vrednovati sva područja jer ne vidi razliku u trudu i angažmanu kod objave nekog članka u npr. STEM i humanističkom području na što je **ministrica Divjak** odgovorila da ova sredstva nikako ne podrazumijevaju niti u jednom dijelu pisanje znanstvenih radova. Rekla je da bi se u teoriji mogao dodjeljivati isti iznos za sva područja, ali u praksi je jasno da su istraživanja u STEM-u u prosjeku skuplja nego ona u društveno-humanističkom području, s čime se složilo i Povjerenstvo. Istina je da se želi stimulirati STEM područje i da sva svjetska istraživanja pokazuju da su istraživanja u STEM-u skuplja.

Prof. dr. sc. Marin Milković je rekao da pojačano financiranje STEM-a odgovara Sveučilištu Sjever jer većinu studija ima u tom području. Također, Sveučilište Sjever ima zaštitnu klauzulu što im odgovara. Međutim, smatra da senat svakako trebaju raspraviti ovu Odluku i moli za malo vremena za konzultacije.

Prof. dr. sc. Nikša Burum je pitao je li nužno prihvatiti odluku na četverogodišnje razdoblje i ne bi li se mogla napraviti odluka samo za jednu godinu.

Ministrica Divjak je odgovorila da to nije moguće jer i radi se na tome da se osigura financiranje visokoga obrazovanja za dugoročno, tj. četverogodišnje razdoblje. Upozorila je da je nakon dvije godine predviđena evaluacija ugovora te je moguće napraviti reviziju. Upozorila je da Vlada mora donijeti ovu Odluku do kraja rujna, budući da od 1. listopada prestaje važiti prethodna odluka o financiranju javnih visokih učilišta. Također je rekla da je ova Odluka prošla savjetovanje sa svim ministarstvima i Vladinim Uredom za zakonodavstvo. Smatra da se studente dovodi u riskantnu situaciju te je zamolila da rektori dostave svoje konkretne prijedloge do kraja rujna.

Rektor Boras je istaknuo da će se sveučilišta pobrinuti da studenti ne budu zakinuti, a što se tiče Europe, zalaže se za članstvo Hrvatske u Europskoj uniji i europske standarde kvalitete, ali i financiranja što iznosi barem 1,4% BDP-a izdvajanja za znanost i visoko obrazovanje koje je u Hrvatskoj trenutno 0,6%.

Rektorica Vican predlaže da Rektorski zbor podrži povećanje od 17% koje MZO predlaže ovom odlukom, ali smatra da sveučilišta trebaju napraviti simulacije u svojim institucijama, raspraviti prijedlog odluke na senatima, te na sjednici RZ-a ponovno razmotriti sve pokazatelje, jer, vjeruje Vican, nikome nije svejedno preuzeti odgovornost na četiri godine bez vidljivih brojki i prihvatljivih i argumentiranih pokazatelja.

Predsjednik Rektorskoga zbora je rekao da ukoliko je odluka od nacionalnog interesa, onda se Rektorski zbor neće protiviti, ali istaknuo je da rektori nisu imali vremena raspraviti tu odluku sa svojim suradnicima i senatima. Također je istaknuo da su studenti temeljna briga rektorima.

Slijedom provedene rasprave **predsjednik Rektorskoga zbora** predlaže, a Rektorski zbor jednoglasno donosi sljedeći

ZAKLJUČAK

I.

Rektorski zbor podržava povećanje financiranja od 17% u odnosu na prošlogodišnje financiranje, a sukladno tumačenju Ministarstva znanosti i obrazovanja Prijedloga Odluke o programskom financiranju javnih visokih učilišta u Republici Hrvatskoj u akademskim godinama 2018./2019., 2019./2020., 2020./2021. i 2021./2022.

II.

Sveučilište u Rijeci i Sveučilište J. Dobrile u Puli su mišljenja kako je Odluka iz točke I. ovoga zaključka prihvatljiva te se može uputiti u daljnju proceduru.

III.

Šest preostalih javnih sveučilišta u Republici Hrvatskoj (Sveučilište u Zagrebu, Sveučilište u Splitu, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Sveučilište u Zadru, Sveučilište u Dubrovniku i Sveučilište Sjever) će napraviti financijske simulacije prema Nacrtu, provesti raspravu na svojim senatima o Prijedlogu Odluke koju je izradilo Ministarstvo znanosti i obrazovanja, te svoje mišljenje o Nacrtu uputiti Ministarstvu nakon provedene rasprave na Rektorskome zboru.

Ad.2.

Predsjednik Rektorskoga zbora je rekao kako je Ministarstvo znanosti i obrazovanja dostavilo konačan Nacrt prijedloga Zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti. Smatra da ovaj prijedlog nije ovog trena krucijalan a kako se radi o jako važnom zakonu moli za više vremena za raspravu o njemu.

Ministrica Divjak je upozorila kako je Nacrt dostavljen Povjerenstvu koje je slalo svoje primjedbe, ali neke se primjedbe nisu mogle prihvatiti jer su bile kontradiktorne. Također, provedena je prethodna procedura na ministarstvima. Smatra da je Zakon o osiguravanju kvalitete važan iz više razloga. Uvodno je obrazložila zašto Ministarstvo predlaže novi Zakon i koje strateške ciljeve želi ostvariti te koja rješenja predlaže kao podlogu za unapređenja sustava osiguravanja i unapređenja kvalitete visokog obrazovanja i znanosti. Ministrica je obrazložila kako poteškoće u provedbi postupaka pokretanja novih studijskih programa bez adekvatne analitičke, strateške i regulatorne podloge rezultiraju brzim povećanjem broja studijskih programa što izravno ugrožava kvalitetu visokog obrazovanja. Također, zaključci analize provedbe prvog ciklusa reakreditacije svih visokih učilišta, reakreditacije doktorskih studija i tematskih vrednovanja pokazuju nedostatke u postupcima donošenja studijskih programa javnih sveučilišta. Rezultati i preporuke vanjskog, neovisnog vrednovanja Agencije za znanost i visoko obrazovanje koju je napravilo povjerenstvo ENQA-e pokazuju da postupci vanjskog vrednovanja nisu usklađeni sa svrhom vrednovanja. Iskazana je potreba za unapređenjem sustava nakon osam godina primjene te u skladu s promjenama u sustavu i strateškim trendovima u razvoju na nacionalnoj i na europskoj razini. Vezano uz viziju razvoja i strateške ciljeve, temeljeno na Strategiji obrazovanja, znanosti i tehnologije potrebno je unaprijediti studijske programe i redefinirati kompetencije koje se njima stječu; racionalizirati broj i profil studijskih programa s društvenim i gospodarskim potrebama, uz osnaživanje inicijalne akreditacije studijskih programa; unaprijediti sustav osiguravanja kvalitete uz primjenu HKO-a; povećati internacionalizaciju visokog obrazovanja uz povećanje broja združenih studija i ostalih oblika prekogranične suradnje s ciljem što bolje integracije u Europski prostor visokog obrazovanja i Europski istraživački prostor. Također, istaknula je kako se slijedom pravne stečevine Europske unije obrazovanje može smatrati gospodarskom uslugom što je obuhvaćeno Direktivom o uslugama te se odnosi na usluge u obrazovanju, a ZOK se isticao kao neusklađen sa pravnim stečevinama EU.

Ana Tecilazić Goršić je objasnila kako se gospodarske usluge u visokom obrazovanju odnose na privatna visoka učilišta, a u drugim dijelovima obrazovanja to je primarno obrazovanje odraslih. Utvrđeno je nekoliko propisa unutar ZOK-a koji su neusklađeni sa Direktivom o uslugama i Europska komisija očekuje donošenje novoga Zakona s novim rješenjima.

Ministrica Divjak je nadalje pojasnila kako se u inicijalnoj akreditaciji novog studijskog ili obrazovnog programa sveučilišta, u sklopu svojih internih procedura, procjenjuju usklađenost studijskog ili obrazovnog programa sa standardima kvalifikacija iz Registra HKO-a, a standarde zajednički definiraju visoka učilišta koja izvode studijske programe kojima se stječe kvalifikacija. U postupku upisa studijskog programa u Registar HKO-a procjenu usklađenosti provodi Akreditacijski savjet. Također je rekla kako su uvjeti za vrednovanje kvalitete studijskog ili obrazovnog programa zahtjevniji od uvjeta u propisima koji su na snazi i to prema kvantitativnim (materijalni i kadrovski resursi) i kvalitativnim kriterijima (ishodi učenja i načini vrednovanja, kadrovski resursi, obavezna stručna praksa za stručne studijske programe te znanstvena dimenzija sveučilišnih studijskih programa). Istaknula je kako je jedinstveni akreditacijski postupak u nadležnosti jednog tijela, Akreditacijskog savjeta, radi učinkovitosti, jasne podjele nadležnosti i jednoznačne primjene svih kriterija povezanih sa studijskim programima i kvalifikacijama koje se njima stječu. Uloga Ministarstva je isključivo u dijelu koji se odnosi na raspoloživost državnog proračuna što je vezano uz programsko financiranje. Uvode se specifični uvjeti kvalitete za posebne oblike izvođenja nastave (dislocirani, online, na stranom

jeziku, izvanredno), potiče se internacionalizacija zbog studija na stranim jezicima, a postupak izmjena i dopuna studijskih programa pojednostavljen je te u nadležnosti visokih učilišta ukoliko se radi o izmjenama najviše jedne trećine ishoda učenja na razini studijskog programa. Razlikovanje javnih i privatnih visokih učilišta ostvaruje se isključivo prema izvoru financiranja, a nikako prema uvjetima kvalitete za vrednovanje djelatnosti visokog obrazovanja. U osnivanju privatnih i javnih visokih učilišta primjenjuju se isti postupci i isti kriteriji kvalitete. I privatna i javna visoka učilišta, uz preporuku Akreditacijskog savjeta, mogu dobiti uvjetnu dopusnicu, uz obvezu postupnog zapošljavanja potrebnog kadra. Specifični kriteriji vrijede za sveučilišta (obvezna znanstvena djelatnost i izvođenje doktorskih studija) te za veleučilišta (obveznost provedbe primijenjenih istraživanja). Kriteriji kvalitete jednaki su za stručne i za sveučilišne studijske programe, za razliku od kriterija u postojećim propisima, te neovisno o tome izvode li ih privatna ili javna visoka učilišta. Svi studijski programi moraju biti u skladu sa standardima kvalifikacija. Također, rekla je kako se studijski programi mogu izvoditi isključivo na stranom jeziku, bez da se istovremeno izvode i na hrvatskom jeziku, samo ako se radi o poslijediplomskim studijskim programima, studijskim programima privatnih visokih učilišta i združenim studijskim programima.

Na pitanje nekoliko rektora vezano uz stavljanje u povoljniji status privatnih visokih učilišta koja za izvođenje nastave na stranom jeziku na preddiplomskom studiju ne moraju imati isti studijski program na hrvatskom jeziku, ministrica Divjak je odgovorila da je takva odredba iz razloga što javna sveučilišta moraju hrvatskim državljanima omogućiti studij na hrvatskom jeziku. Svejedno smatra da je studij na stranom jeziku svakako tema za daljnju raspravu. Istaknula je da u Hrvatskoj svoj dislocirani studij može otvoriti jedino visoko učilište koje ima sustav osiguravanja kvalitete u skladu sa ENQA-om. Njihova diploma treba biti nostrificirana u Hrvatskoj.

Prof. dr. sc. Nikša Burum je pitao, navodeći konkretni primjer studija predškolskog odgoja, zašto nije moguće, uz korištenje postojećih kadrova svojega sveučilišta i uz pomoć dijela kadrova s ostalih hrvatskih sveučilišta, otvoriti združeni studij koji je potreban u regiji na period od četiri ili pet godina kako bi se obrazovao dovoljan broj ljudi za radna mjesta gdje nedostaje kadrova, ovdje konkretno teta u vrtiću. Smatra da je skuplje godinama školovati kadar koji će držati nastavu na takvim studijima, nego platiti troškove postojećim kadrovima na određeni period.

Ministrica Divjak smatra da za to nema prepreka. Konkretno, trenutno imamo viška učitelja razredne nastave pa predlaže da se npr. napravi djelomična kvalifikacija i one koji su viška u razrednoj nastavi prekvalificirala u odgovarajuće. Istaknula je da ako se netko želi akreditirati u Hrvatskoj ide po regularnoj proceduri. Smatra da se hrvatska sveučilišta upravo štite od stranih sveučilišta programskim ugovorom. Nadalje je vezano uz programsku i institucijsku reakreditaciju rekla da njih provodi i o ishodu odlučuje AZVO za sva visoka učilišta i sve studijske programe, primjenjujući Europske standarde i smjernice za osiguravanje kvalitete koji su ugrađeni u Zakon. To znači osnaživanje uloge AZVO-a i Akreditacijskog savjeta. U programskoj reakreditaciji provodi se vrednovanje usklađenosti studijskih programa s odgovarajućim standardom kvalifikacije i treba biti usklađeno s Europskim standardima i smjernicama. Nadalje je pojasnila kako rješenje o reakreditaciji studijskog programa izdaje Agencija na temelju akreditacijske preporuke Akreditacijskog savjeta.

Na pitanje **rektora Buruma** kako se gasi neki studijski program ukoliko nakon akreditacije dobije negativno rješenje, **ministrica Divjak** je odgovorila da se na taj studijski program više ne upisuju studenti, a ponovno pokretanje programa se mora ponovno provesti kroz inicijalni akreditacijski program. Što se tiče privremene dopusnice, ukoliko se ne ispune uvjeti program mora ići na novu inicijalnu akreditaciju. Što se tiče institucijske akreditacije, ako sveučilište ima visoko razvijen i funkcionalan unutarnji sustav osiguravanja i unapređivanja kvalitete i ako na svim studijskim i obrazovnim programima koje izvodi sveučilište i njegove sastavnice u

posljednjem postupku programske reakreditacije izdana pozitivna rješenja u skladu s odredbama ovog Zakona tada AZVO na temelju pozitivnog mišljenja Akreditacijskog savjeta izdaje rješenje o ovlastima za samostalnu programsku akreditaciju. Nakon toga, javno sveučilište podliježe isključivo institucijskoj reakreditaciji.

Ministrica Divjak je rekla da je ovaj prijedlog Nacrta Zakona prema povratnim informacijama od članova Povjerenstva u redu, a ako Rektorski zbor ima primjedbi na neke specifične članke to se može raspraviti i prije javne rasprave. Što se tiče zaštite hrvatskog prostora visokog obrazovanja i sprječavanja ulaza stranih visokih učilišta, to se ne može u potpunosti spriječiti te smatra da je dobra zaštita da u sustav mogu ući samo ona visoka učilišta koja su akreditirana po vrlo strogim načelima. Moli da rektori dostave svoje konkretne primjedbe na Nacrt Zakona te je istaknula kako bi Ministarstvo htjelo vrlo brzo donijeti regulativu vezano uz osiguravanje kvalitete u prostoru visokoga obrazovanja.

Rektorica Vican je rekla da što se tiče izmjena i dopuna Zakona o unaprijeđivanju kvalitete znanosti i visokog obrazovanja, Vican smatra da prema njezinoj logici treba paralelno uzeti u obzir izmjene i dopune Zakona o znanosti i visokom obrazovanju kao temeljni zakon, te da bismo trebali sustav poboljšavati imajući pred sobom prijedloge svih akata. Vican je pohvalila način diskusije da sjednici te predložila da se Odluci dade prioritet, a da ZOK ostavimo za sljedeću raspravu.

Ministrica Divjak je pojasnila da je ZOK bio planiran već za prošlu godinu, između ostalog zbog usklađivanja s pravnim stečevinama Europske unije. Na temeljnom Zakonu već radi Povjerenstvo od 25 članova i Zakom će također biti pušten u raspravu kroz nekoliko mjeseci.

Rektorica Vican je rekla kako je ovim prijedlogom predviđeno da visoko učilište u osnivanju može dostaviti dokaze o ispunjenim kadrovskim uvjetima samo za prvu godinu izvođenja studijskog programa, u kojem slučaju mora dostaviti i plan zapošljavanja za preostale godine izvođenja programa, a koji mora biti usklađen i s planom upravljanja ljudskim resursima ukoliko je riječ o javnom visokom učilištu. Ispada da za nova učilišta to vrijedi, a za učilišta koja su se godinama razvijala to ne vrijedi tj. ne postoji kadrovsko poravnanje.

Ministrica Divjak je rekla da se zakon ne može primjenjivati unatrag, a kod akreditacije će se sve ranije navedeno vrednovati bez obzira radi li se o privatnoj ili javnoj instituciji. Studijske programe koji su bili odobreni, a studenti ne znaju gdje će raditi i gdje njihova kvalifikacija pripada ne možemo ovim zakonom ispraviti ali možemo spriječiti u budućnosti.

Predsjednik Rektorskoga zbora je predložio da Rektorski zbor raspravi Nacrt prijedloga Zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti te da se prijedlozi Rektorskoga zbora prihvate prije stavljanja prijedloga Zakona u javnu raspravu, budući da stalno dobiva informacije da se prijedlozi predstavnika sveučilišta ignoriraju.

Ministrica Divjak je istaknula kako su svi predstavnici dobili pisane odgovore na svoje primjedbe. Činjenica je da neke primjedbe nisu utemeljene na Nacrtu koji je stavljen na raspravu. Također, ne mogu se davati načelne primjedbe koje nemaju podlogu u zakonskom prijedlogu. Moli da se daju primjedbe isključivo i samo na temelju onoga što Ministarstvo dostavi kao prijedlog. Još jednom je zamolila da Rektorski zbor dostavi samo primjedbe na konkretne članke Nacrta, a što se tiče procedure, respektirat će da treba još jednom proći ozbiljne i utemeljene primjedbe.

Predsjednik Rektorskoga zbora je podsjetio da, prema uputama državnoga tajnika Tome Antičića, Rektorski zbor ima pravo na jednog od 25 predstavnika u

Povjerenstvu za izradu Nacrta prijedloga Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokome obrazovanju. Odbijen je prijedlog da svako sveučilište ima po jednog predstavnika te je za predstavnika Rektorskoga zbora imenovan izv. prof. dr. sc. Frano Staničić. Činjenica je da u radu Povjerenstva sudjeluje velik broj redovitih profesora ali oni nisu legitimni predstavnici sveučilišta jer ih sveučilišta nisu imenovala na tu poziciju. Upozorio je da se radi o glavnom zakonu za sva javna sveučilišta te nije u redu da Rektorski zbor ima samo jednog predstavnika.

Ministrica Divjak smatra da je to samo pitanje interpretacije budući da su u tome Povjerenstvu npr. četiri prorektora. Smatra da tijelo, što je veće, to lošije funkcionira. Ukoliko postoji konkretan prijedlog, slaže se da se o tome još razgovara. Zahvaljuje na konstruktivnoj raspravi i otvorena je za sve konstruktivne teme koje Rektorski zbor predloži te se slaže da se Nacrt prijedloga Zakona dalje raspravi na Rektorskome zboru te da Rektorski zbor svoje konkretne prijedloge i primjedbe uputi Ministarstvu.

Slijedom provedene rasprave **predsjednik Rektorskoga zbora** predlaže, a Rektorski zbor jednoglasno donosi sljedeći

ZAKLJUČAK

I.

Javna sveučilišta će na svojim senatima raspraviti Nacrt prijedloga Zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti, nakon toga prikupljene prijedloge i primjedbe raspraviti na Rektorskome zboru, te Ministarstvu znanosti i obrazovanja dostaviti svoje konkretne primjedbe i prijedloge.

II.

Rektorski zbor traži da se konačni prijedlozi relevantnih zakona prije upućivanja na javno savjetovanje upute Rektorskome zboru kao nadležnome nacionalnome tijelu u sustavu znanosti i visokog obrazovanja koje odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj sveučilišta u Republici Hrvatskoj.

III.

Rektorski zbor smatra da o prijedlozima izmjena i dopuna zakona relevantnih za sustav visokog obrazovanja treba imati mišljenje Nacionalnog vijeća za znanost i visoko obrazovanje, također prije upućivanja Nacrta na javno savjetovanje.

Predsjednik Rektorskoga zbora zahvalio je ministrici Divjak i njezinim suradnicima te članovima Rektorskoga zbora i svim nazočnima na sudjelovanju u radu 1. izvanredne sjednice Rektorskoga zbora u akademskoj godini 2017./2018. i zaključio sjednicu u 17 sati.

Zapisnik sastavila:

Predsjednik Rektorskoga zbora

Paula Pavletić, prof.

prof. dr. sc. Vlado Guberac, v.r.
Rektor Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku

KLASA: 602-11/18-01/01

URBROJ: 2170-57-01-18-43

Rijeka, 15. rujan 2018.

Poštovani,

Primate moje isprike zbog nemogućnosti sudjelovanja na sastanku rektora hrvatskih sveučilišta i ministrice znanosti i obrazovanja prof. dr. sc. Blaženke Divjak. Kako sam navela i ranije u poruci isprike, razlog izostanka je novi termin sastanka o kojem nisam konzultirana, a radi se terminu u kojem sudjelujem na međunarodnom znanstvenom skupu u Dubrovniku u svojstvu ko-direktora i predavača zbog čega ovu obvezu ne mogu otkloniti, unatoč stavu o iznimnoj važnosti sastanka.

Obzirom da su sjednici Rektorskog zbora RH održanoj u Zadru 28. kolovoza 2018. godine prisustvovali prorektori prof. dr. sc. Sanja Barić, prof. dr. sc. Alen Ružić i glavna tajnica gospođa Roberta Hlača Mlinar, upoznata sam sam s temama sjednice i zaključcima, iako o istima nisam glasovala i nisam se usuglasila. Međutim, ne samo da zbog izostanka nisam tada imala priliku iznijeti svoje mišljenje o temama sastanka, već nisam bila niti upoznata s adresatima zaključaka. Obzirom na to da neću biti u prilici iznijeti svoj stav o istim temama niti na sastanku rektora i ministrice znanosti i obrazovanja, slobodna sam u pisanom obliku dostaviti svoje mišljenje. Molim da se isto pročita i uvaži prilikom odlučivanja ili definiranja zaključka.

1. Odluka o sufinanciranju materijalnih troškova javnih visokih učilišta u RH u akademskim godinama 2018./2019., 2019./2020., 2020./2021. i 2021./2022.

Podržavam *Odluku o sufinanciranju materijalnih troškova javnih visokih učilišta u RH u akademskim godinama 2018./2019., 2019./2020., 2020./2021. i 2021./2022.* kako je predložena od strane MZO. Programsko financiranje javnih visokih učilišta je sukladno europskim politikama financiranja, primjenjuje se u Republici Hrvatskoj u izvjesnom obliku od akademske godine 2012./2013., te bi vraćanje na tzv. povijesni sustav ili *lump-sum* koji ne uvažava postignuća i rezultate rada sveučilišta bio korak natrag.

Načelno, programsko financiranje ima niz prednosti pred tzv. *lump-sum* sustavom jer jamči višegodišnju stabilnost financiranja koja omogućuje autonomno strateško planiranje i razvoj visokog učilišta, te se izbjegava godišnje pregovaranje utemeljeno najčešće na nemjerljivim i netransparentnim kriterijima. Drugo, držim da je u prijedlogu MZO učinjen bitak iskorak u odnosu na ranije oblike programskog financiranja zbog objedinavanja sustava financiranja visokog obrazovanja i znanosti, a osobito zato jer su osim temeljnog financiranja prema istovjetnoj formuli za sva visoka učilišta razrađeni jasni i relevantni kriteriji dodatnog financiranja za postignuća u visokom obrazovanju, znanosti i u području specifičnog profila institucije. Navedeni kriteriji su u vrlo visokoj mjeri usklađeni s kriterijima rangiranja u sustavu U-Multirank, koji je sustav

rangiranja preporučeni od Europske komisije, s europskim kriterijima osiguranja kvalitete u postupcima akreditacije i reakreditacije visokih učilišta, a posebice politikama i izvješćima EUA u kojima se prate trendovi razvoja visokog obrazovanja i znanosti u EU. Predloženi kriteriji su, prema mojoj prosudbi, u potpunosti sukladni s relevantnim dokumentima, od Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije RH do niza drugih relevantnih dokumenata EU, poput EUA TRENDS, EUROSTUDENT, ali i mnogih drugih¹. Na kraju, ali nipošto najmanje važno, argument u prilog prihvaćanju *Odluke* jest činjenica da postoji i dodatna mogućnost financiranja temeljem sredstava ESF-a te ostvarivanje i dodatnih potpora vezanih uz nacionalne rezultate i strateške ciljeve, a koja su isključivo vezana uz programsko ugovaranje i financiranje (članci XVI. i XVII.).

Temeljem obrazloženja i simulacija koje su priložene, razvidno je da većina visokih učilišta već u dijelu temeljnog financiranja ostvaruju povećanje, a uz odgovarajuće rezultate mogućnost uvećanja može biti i znatno veća. Iako Sveučilište u Rijeci nije među sveučilištima koji ostvaruju najveće povećanje u odnosu na prošlogodišnje financiranje u dijelu temeljnog financiranja, uprava Sveučilišta čvrstog je stava da financiranje treba ovisiti o rezultatima te da će i hrvatska sveučilišta, ali i znanost i visoko obrazovanje u Republici Hrvatskoj i dalje ostati izolirano i zaostajati za europskim trendovima ukoliko se hitno ne uskladimo s politikama EU. Posljedično, što je razvidno iz iz navedenih dokumenata, to znači da će i naše šanse za dodatno financiranje iz EU fondova zaostajati i biti reducirane.

Zaključujem stavom da će uprava Sveučilišta u Rijeci podržati i Senatu Sveučilišta u Rijeci predložiti sklapanje programskog ugovora s MZO. Dakako, i dalje ustrajemo na stavu i ranijim zaključcima Rektorskog zbora RH o potrebi povećanja izdvajanja za znanost i visoko obrazovanje i konstatiram da ukupno predloženo povećanje financiranja neće bitno približiti RH prosjeku izdvajanja na razini EU. Međutim, ovaj zahtjev za povećanjem financiranja nije vezan uz oblik financiranja – programsko ugovaranje i *lump-sum* – budući će ukupna suma namijenjena znanosti i visokom obrazovanju u oba slučaja ostati ista ili čak umanjena za potencijalna sredstva ESF-a. Međutim, programsko financiranje, kako sam već i naglasila, ključno je jer podrazumijeva transparentnost, jednakopravnost, financiranje temeljeno na rezultatima, jasne i mjerljive kriterije i autonomiju u strateškom planiranju i razvoju, što nije slučaj s alternativnim načinom financiranja. Kao i do sada, odlučno zagovaramo daljnja povećanja i unaprijeđenja u financiranju i kadrovskom osnaživanju sveučilišta.

¹ Renewed Agenda for the Modernization of Higher Education, 2017. [September 15, 2018]

https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/he-com-2017-247_en.pdf

¹ LAB – FAB – APP — Investing in the European future we want, 2017. [September 15, 2018]

http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/hlg_2017_report.pdf

¹ A Regional Innovation Impact: Assessment Framework for universities, JRC Science for Policy reform, 2018.

[August 5, 2018] http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC109020/jrc109020_iiu27.pdf

¹ Paris Communiqué, 2018. [September 15, 2018]

<http://www.ehea2018.paris/Data/EIFinder/s2/Communique/EHEAParis2018-Communique-final.pdf>

2. Nacrt prijedloga Zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti

Kao zainteresirani dionik, redovito sam se inoformirala o sadržaju i postupku izrade *Nacrta prijedloga Zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti*, pa i prijedlogu koji je upućen u e-savjetovanje. Ukoliko pravilno razumijem namjere MZO, nakon prijedloga stručnjaka uključenih u Povjerenstvo te e-savjetovanja sa širom javnosti, bit će izrađen konačni *Nacrt prijedloga*. Stava sam da Rektorskom zboru RH treba predstaviti konačnu verziju *Nacrta prijedloga* na razmatranje, raspravu pa i moguće dorade, ali metodologiju prethodnih koraka u obliku konzultacija stručnjaka i participaciju zainteresirane javnosti smatram ispravnom i poželjnom.

Unaprijed zahvaljujem na razmatranju.

S osobitim poštovanjem,

Prof. dr. sc. Snježana Prijić – Samaržija

Rektorica